40 ئەستێرەی گەشی ناو گاثاکان

بەشی (8)

بابان سەقزی

وەکوو پێشتر لە زنجیرە ئاوڕێکی خێرا، لە بەشەکانی دوایی لەمەڕ ناوەرۆکی سروودەکانی زەردەشت هێنامانە گفتوگۆ، لێرەشدا 40 ئەستێرەی گەش، کە لە ناو گاتاکانی زەردەشتدا دەدرەوشێنەوە و مرۆڤ بە ئاسانی دەکارێت وەک کاکڵەی سروودەکان ئاماژەیان بۆ بکات، دەیخەینە بەر سەرنجی ئێوەی بەڕێز تا بەشێک لە ناوەڕۆکی سروودەکانتان بۆ ئاشکرا بێت:

1 ـ زەردەشت، بڕوای وایە کە مرۆڤ لە هەڵبژاردنی ڕێگای چاکە و خراپەدا، سەربەست و ئازادە. هەر هەبوونی ئەم ئازادییەشە کە بەرپرسیاری بۆ هەر یەک لەم ڕێگایانە دیاری دەکات. (هاتی 31، سروودی9)

2 ـ زەردەشت، بە یارمەتی مێشک و رامان و ژیریی خۆی، ئەهۆرا مەزدای پاکی ناسی. (هاتی 31، سروودی 8)

3 ـ زەردەشت، ئافەریدەگار و بەدیهێنەری هەستی، تاک و یەگانە ئەناسێت. (هاتی 44، سروودی 7)

4 ـ زەردەشت، خوداوەندی وەک تیشکێک ناسیوە کە هەموو بەشەکانی گەردوونی درەوشاندووەتەوە، یاخود بڵێن ئافەریدەگاری یەکتا لەتەک ئافراندنی خۆی یەکێکە. (هاتی 31، سروودی 7)

5 ـ زەردەشت، باوەڕی وایە کە ئەهۆرا مەزدا، جیهان و بوونی لە سەر هەنجار و زاگۆنێکی بێگۆڕان چێ کردووە و هەستی بۆ هەمیشە لە ژێر فەرمانیەتی. ئەو ئەم ڕێکوپێکیی و جاویدانی

و هەمیشە پایەداری و دەسەڵاتدارییەی بە سەر بووندا، بە تریفەی ڕاستی «ئاشا» ناو دەنێت و دەستنیشانی دەکات. (هاتی 28، سروودی 2)
6 ـ زەردەشت، ئافراندنی جیهانی هەستی لە سەر پایەی زاگۆنی ڕاستی، لە بەدیهاتنی دوو هێزی ڕاکێشەر و پاڵنەر دەزانێت. (هاتی 30، سروودی1)
7 ـ لە ڕوانگای زەردەشت، دوو گەوهەری لفانەی دژ بە یەک، لە نێو بوون و رامانی مرۆڤ، تەواوکەر و پێویستی یەکدین و هەر دەم ئەم دژایەتیە لە ناو بووندا، لە نێو بیر و هزری مرۆڤ خۆی دەبینێتەوە، کە بە بیری چاکە و خراپە پێناسە دەکرێت. بەڵام خاڵی سەرەکی و گرینگ ئەوەیە، کە مرۆڤ خۆی بڕیاری هەڵبژاردنی یەکێک لەم دو بیرە دەدات. (هاتی 30، سروودی 3)

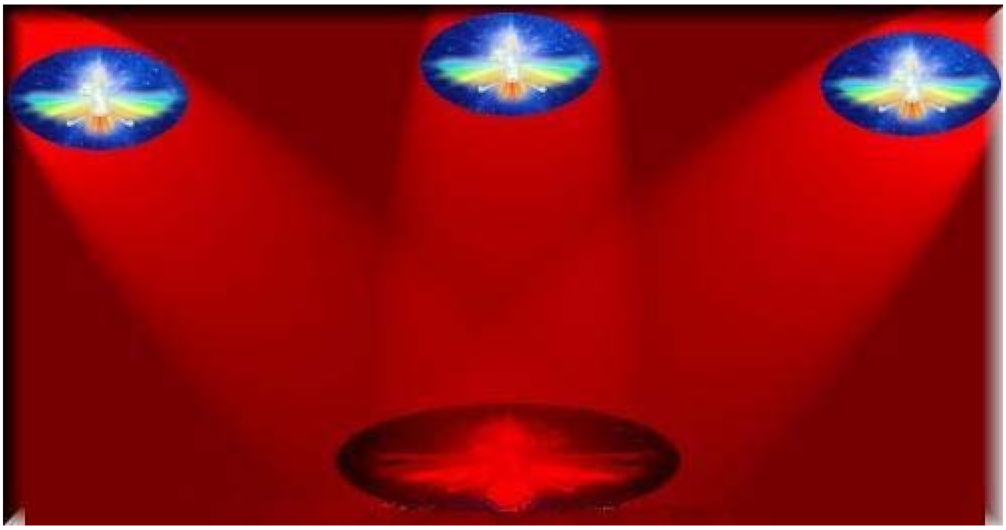

8 ـ زەردەشت، مرۆڤ بە بەرپرسیاری چاکە و خراپەی خۆی دەزانێت و کاردانەوەی رامان و گوفتار و کرداری هەر کەس بۆ خۆی دەگەڕێنێتەوە. (هاتی 31، سروودی 20)
9 ـ لە تێڕوانینی زەردەشت، باشترین هەبوون و ژیان، دەرئەنجام و کاردانەوەی ڕەفتاری باشی خودی مرۆڤە و خراپترین ژیان و نەبوونیش، ئەنجامی ڕەفتاری نادروستی مرۆڤ خۆیەتی و هەر لەم جیهانەدا بۆی دەگەڕێتەوە. بە واتەیەکی دی، داداری مەزن بەهشت و دۆژەی بۆ هیچ کەسێک دروست نەکردووە، بەڵام ئەمە خودی مرۆڤە کە لەم جیهانەدا بە دەستی خۆی دروستی کردووە و لە دوای مردنیش لەتەک ڕەوانی بۆ جیهانی تر دەیبات. (هاتی 30، سروودی 4)
10 ـ زەردەشت، یەکێک لە ئارمانجەکانی بەدیهاتنی مرۆڤ، خەباتی هەمیشەیی و بێپشوویی لە دژی درۆیە. زەردەشت درۆ بە سەرچاوەی هەموو بێدادی و ستەمێک دەزانێت. هەنگاوی یەکەم بۆ ئەم خەباتەش ئەوەیە کە هەر کەس لە ئاستی خۆیەوە، لە درۆ پارێز بکات و خۆی دوور ڕاگرێت. (هاتی 30، سروودی 5)
11 ـ زەردەشت، بەهێزکردن و یارمەتیدانی بەرەی درۆزنان و چەواشەکاران، بە لاوازکردنی لایەنی ڕاستی و هەژاران دەزانێت. (هاتی 31، سروودی 15)

12 ـ زەردەشت، دواهەمین خەباتی مرۆڤ، بە ڕاپەڕین لە دژی ستەم و چەواشەیی و ناڕاستی دەزانێت. (هاتی 31، سروودی 18)
13 ـ بە بڕوای زەردەشت، مرۆڤ لە خەباتی دژ بە ستەم و درۆ، لە ئەنجامی ڕاست و باشی، سەرکەوتوو دەبێت. (هاتی 30، سروودی 10)
14 ـ زەردەشت، بڕوای وایە کە جەنگی مرۆڤ دژی بێدادی و کۆیلەتی و پەرەپێدانی ڕاستی، بە دوو جۆر پاداشت وەردەگیرێت، یەکەم بە شێوەی تاک و دووهەم بە چەشنی کۆ. (هاتی 30، سروودی 11)
15 ـ بە باوەڕی زەردەشت پاداشتی کۆتایی، هەمان پاداشتی گشتییە کە هەموو مرۆڤێک بۆ گەیشتن و پەیوەندبوون بە خودا تێدەکۆشێت. ئەو تێکۆشانەیی کە لە کۆششی گشتی مرۆڤ دەبێتە هۆی لەناوچوونی کەم و کووڕییەکانی مرۆڤایەتی و دروستبوونی کۆمەڵگایەکی ئازاد و پاک و ڕاست و پڕ لە دادی جیهانی. (هاتی 31، سروودی 16)

16 ـ لە ڕوانگای زەردەشت، «ئەهریمەن» بە شێوەی بوونەوەرێک واتەی نییە، (بە تایبەت بەو واتانەی کە لە ناو دینەکانی ئیسلام و فەلە و جوولەکە «شیطان» باوە). ئەهریمەن لە ئایینی بەهدینی بە واتەی بیری خراپە. واژەی بیری خراپ لە ئاڤێستادا بە چەشنی «ئەنگەرەمینوو» ئەهریمەن هاتووە. خودی وشەی «ئەنگەرە» بە مانای بەد و پیس و ناشرین و کەمکەر و لەناوبەر هاتووە و «مینوو»ش بە مانای کردار و هەڵسوکەوت و رامان هاتووە. کەوایە ئەنگەرەمینوو یا ئەهریمەن بە مانای بیر و رامانی بەد و خراپە. (هاتی 30، سروودی 6)
17 ـ لە ڕوانگای زەردەشت، هیچ مرۆڤێک زات و سرووشتی خراپ نییە و بە بەدی لەدایک نابێت. خراپە، بەرهەمی بیری کاڵ و کرچی خۆیەتی. یا بڵێن هۆکار و بەرهەمی خراپبوون و نەزانی و نائاگایی کۆمەڵ لە هەنجاری زاڵ بە سەر هەستیدا (زاگۆنی ڕاستی، زاگۆنی ڕاکێشەر و پاڵنەر). (هاتی 31، سروودی 17)

18 ـ زەردەشت، بەختیاریی مرۆڤ پەیوەند بە پلەی زانست و خێرەتی تاکی خودی خۆی دەزانێت، بۆیە زانایان و ڕووناکبیران ڕادەسپێرێت بۆ ڕاهێنان و هۆشیارکردنەوەی ئەوانی دیی. (هاتی 31، سروودی 6)

19 ـ لە ڕوانگەی زەردەشت، چونکە بەدی بەرهەمی رامانی خراپ و کاڵ و کرچی و نەگەیشتووی هزری خودی مرۆڤە، بۆیە هەموو گومڕێ و چەواشەکاریێک بواری گۆڕاڕدن و پەروەردەبوونیان هەیە. (هاتی 30، سروودی 8)

20 ـ زەردەشت، رامان و زانابوونی مرۆڤ لە هەموو بوارەکاندا، بە گرینگترین ژێرخان و ستوونی هەڵسەنگاندن و ناسین دەزانێت. تەنیا دانایان و فەرزانەکانن کە بە ئالیکاری رامان و هزری بەرزی خۆیان زاگۆنی ڕاستی دەبیننەوە و بە یەکخستن و هاوئاهەنگکردنی رامان و گوفتار و کرداری خۆیان لەتەک «ڕاستی» و هۆشیار و وریاکردنەوەی کۆمەڵ، مرۆڤایەتی بەرەو ئازادی و خەنیبوون و ڕزگاری و کامەرانی ڕاستەقینە دەگەیێنن. (هاتی 31، سروودی 3)

21 ـ بە بڕوای زەردەشت، رامان و ئەندێشەی مرۆڤ، ئەرزش و بەهای تایبەتی خۆی هەیە. بۆیە هەر مرۆڤێک دەبێت ئازاد بێت تا لە پێوان و هەڵسەنگاندنی ڕێگا جۆراوجۆرەکان، لە ڕێگای رامانی پاک و ئەندێشەی ڕووناکی خۆی، ڕێگای خۆی بە ئازادانە هەڵبژێرێت. (هاتی 30، سروودی 3)

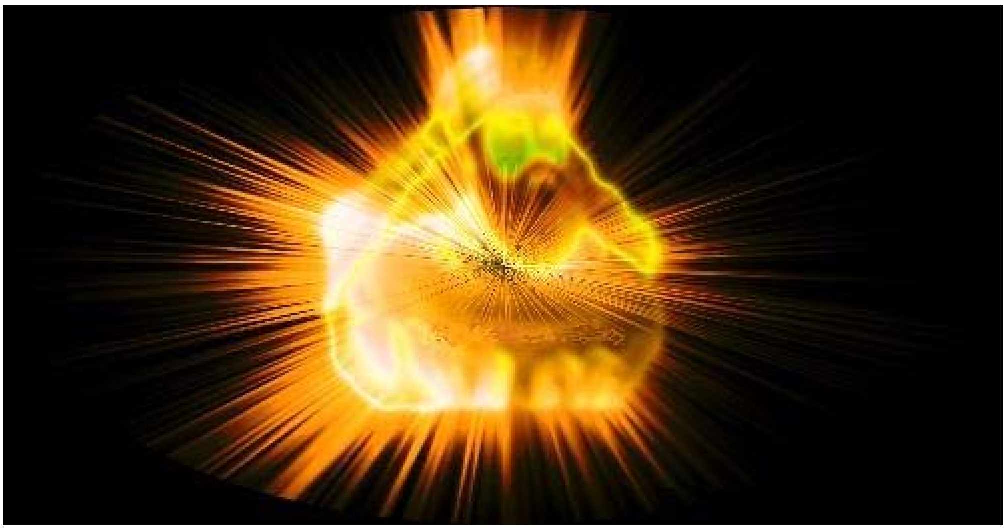

22 ـ زەردەشت، ئازادی دەربڕینی هزر و ئەندێشە بە مافی سروشتی هەر مرۆڤێک دەزانێت. هەموو کەس دەبێت بتوانێت ئازادانە بیر و بۆچوونی خۆی دەربڕێت تا بواری هەڵسەنگاندن و هەڵبژاردنی دروستی هەبێت. (هاتی 31، سروودی 12)

23 ـ زەردەشت، هەڵبژاردنی دین بۆ مرۆڤ بە سەربەستی و ئازادانە دەخوازێت. لە پەرتووکی (مێژووی فەلسەفەی زەردەشت. بل دوبرۆی. پاریس.1984) نووسراوە کە لە هیچ لاپەڕێکی پەرتووکی مێژوویی، مرۆڤ ناتوانێت ئەم خاڵەی بەر چاو بکەوێت کە مرۆڤێک بە زەبر و زەنگ کرابێت بە زەردەشتی، ئەگینا کاتێک میدیاکان بە سەر گەلانی ئاشووری، قبتی، هیندی،

یۆنانی سەرئەکەوتن، دەبوایەت ئەو گەلانە و هەموو ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست بەهدینی بووایەتن. (هاتی 31، سروودی 11)

24 ـ زەردەشت، بۆ ڕێنوێنی مرۆڤی گومڕێ و چەواشەکار، لە هێزی گوفتار و زمانی شیرینی بەهرەی وەر دەگرت. دەتوانین بڵێن تاکە چەکی پەیامبەر لە دژی درۆ و بێدادی و ناڕاستی، گوتاری پڕواتە و دڵنشینەکانی بووە. (هاتی 28، سروودی 5)

25 ـ زەردەشت لە جەنگ و خوێنڕژتن بێزارە و بڕوای وایە کە چاکان و پاکانی ڕاستەقینە، دەتوانن بە خۆشەویستی و مێهرەبانی، یەکیەتی لە نێوانی هەموو کۆمەڵانی خەڵک بەدی بێنن. (هاتی 29، سروودی 3)

26 ـ زەردەشت، کۆنەپەرستی و پاشڤەرۆیی پەسەن ناکات و تەنانەت چاوەڕوانی و وێستان و (ڕازی بە بەش بوونیش و قناعت) ڕەوا نازانێت. زەردەشت بڕوای وایە کە رامان و بیر و لەش و جانی مرۆڤ، ناوەندی ژیان، کۆمەڵگای مرۆڤایەتی، شارستانیەت، چاند و ڕەوشتی مرۆڤ، دەبێت هەمیشە لە باشتربوون و سەرتربوون و گەشەکردن و گۆڕاردن دابێت. (هاتی 30، سروودی 9)

27 ـ زەردەشت، بە فەرجوود (معجزە) بڕوای نییە. ئەو باشترین شاکاری خۆی لە گوتاری کاریگەر و رامانبزوێنەر دەزانێت کە بە هاریکاری «رامانی پاک» ڕێی بۆ بردووە و پێی گەیشتووە. (هاتی 28، سروودی 3)

28 ـ زەردەشت، گرینگی و بایەخدان بە ژینگە، ئاگاداری و ڕاگرتنی سرووشت لە رامانی پاکەوە دەزانێت و بە پێچەوانەوەشەوە کەمتەرخەمی و نەپارازتنی سروشت بە چەواشەیی و گومڕیی دەزانێت. (هاتی 32، سروودی 10)

29 ـ زەردەشت، نزیکبوونەوە لە خودا لە ڕێگای بەرتیل و کوشتن یا قوربانیکردنی ئاژەڵ و گیانلەبەران بە کارێکی پڕوپووچ و تەروەند و خورافە و نیشانەی گێلی و نەزانی و چەواشەیی مرۆڤ دەزانێت. (هاتی 32، سروودی 14)

30 ـ لە ڕوانگەی زەردەشت، مرۆڤ ئەگەر لایەنگری ڕاستی بێت، خوداوەند بە چاوی هاوڕێی خۆی سەیری دەکات و لەمەش فرەتر میوانداریی هاوڕێی خۆی دەکات. لە هەندێک ئاییندا مرۆڤ کۆیلە (عبد) یا بە کوڕی پێناسە دەکرێت. (هاتی 31، سروودی 21)

31 ـ زەردەشت، بڕوای وایە کە بۆ گەیشتن بە ئارمانجی ڕاستیی و داد، مرۆڤ دەبێت پشوودرێژ و لەخۆبردوو و خۆبەخشکەر بێت. (هاتی 33، سروودی 14)

32 ـ زەردەشت، هەموو مرۆڤێک، چ ژن بێت و چ پیاو، مافیان بەرابەر بە یەک دەزانێت. زەردەشت ڕاستەوخۆ کچان لە هەڵبژاردنی هاوسەر و دەربڕینی بیر و ڕایان بە ئازاد دەزانێت. ئەو بۆ هەڵبژاردنی هاوسەر دوو پێوانەی خۆشەویستی پاک و زانستی پاک پێشنیار دەکات. (هاتی 53، سروودی 3)

33 ـ زەردەشت، یەکێک لە کاریگەرترین هۆکارەکانی ئاوەدانی جیهان و پێشکەوتنی زیندەگانی و شادی و بەختیاری مرۆڤ، لە کاری بەردەوام و کۆششی بێوچان دەزانێت. زەردەشت کار و خەبات لە درێژەپێدان و هاوڕێی زاگۆنی زاڵ بە سەر بوون «هەنجاری هەستی» و هەڵقوڵیو لە دانایی و رامانی پاکی مرۆڤ دەزانێت. (هاتی 49، سروودی 1)

34 ـ زەردەشت، پێوانەی بەرزبوون و سەرتربوونی مرۆڤ لە ڕاستبوونیان دەزانێت. لە لای زەردەشت هەژارانی بێسامان، بەڕێزترن لە درۆزنانی دارا و زەنگین. (هاتی 47، سروودی 4)

35 ـ زەردەشت، مرۆڤ بە خاوەنی خۆی دەزانێت و ژیان و چارەنووسیشی لە ژێر دەستەڵاتی خۆی دەزانێت. (هاتی 50، سروودی 9)

36 ـ زەردەشت، بڕوای وایە کە مامۆستایانی خراپ بە پەند و ڕاهێنانە هەڵەکانیان، هزری مرۆڤ بەرەو ڕەشبوون و لەناوچوون دەبەن. (هاتی 32، سروودی 10)

37 ـ زەردەشت، ئازادی مرۆڤ بە بناغەی ڕاستی و بواری گەشەسەندنی رامان و هەڵبژاردنی رامان و هەڵبژاردنی بڕوا دادەنێت. (هاتی 31، سروودی 9)

38 ـ زەردەشت، مرۆڤ وەک بڕوامەندێکی بەهدینی، ویژدان و رامانی بانگهێژ دەکات کە هزر و رامان و بڕیاری خۆی بە ئازادانە هەڵبژێرێت. مرۆڤ ئازادە کە لە سەر بنەمای بیر و ناسین و زانایی خۆی، ئەو شتە و ئەو کەسەی کە خۆی پێی خۆشە هەڵیبژێرێت. (هاتی46. سروودی15)

39 ـ زەردەشت مرۆڤ بانگهێژ دەکات بۆ تێگەیشتن و وەرگرتنی پەیامی ڕاستی و موژدە و مزگێنی ئەوە دەدات کە بە هەڵبژاردنی چاکە، کە ویژدانی مرۆڤ بڕیاردەریەتی، بەرەو پێشگا و سەرای پاکان و خاسان هەنگاو بنێت. لێرەدا زەردەشت، ژن و پیاو هەر دوو، هاوکات بە یەک ئاست دێنێتە بەیان کە هەر کەس لە هەڵبژاردندا خۆی ڕێگای بە ئازادانە هەڵدەبژێرێت. بۆیە لە سەر ئەم بنەمایەیە کە زەردەشت هەر کات لە سروودەکانی مرۆڤ بە گشتی دێنێتە گفتوگۆکردن، مەبەست هەم ژن و هەم پیاوە. (هاتی 34. سروودی 7)

40 ـ زەردەشت،گاڤی یەکەم بۆ خواناسی، لە خۆناسیەوە دەزانێت. (هاتی 43، سروودی 12)
خودایەک کە زەردەشت دەیناسێنێت تەنیا بەدیهێنەری شادی و باشییە، هەرگیز توڕە نابێت، کەسێک ئازار و ڕەنج نادات، هەڤاڵ و هاوڕێی مرۆڤە و هەڕەشەی تۆڵە و سزاسەندن ناکات و داواکاری ئاشتی و ئاسایشتە. جا ئەم تایبەتمەندیانە، هەمان شتە کە کۆمەڵانی دانیشتووی میزۆپوتامیا و کوردستان بە گشتی نیازمەند و داواکاری بوون و هەن. لە شوێنەکانی تر هەر یەک لە پەیامبەران، یان ڕێبەران پێناسەیەکی تایبەتیان بۆ خودا هەبووە کە نیشاندەری ویست و ئارەزوو و داب و نەریتەکانی ئەو نەتەوانە بووە، لە بەراوەردکردنی ئەوانەدا دەتوانین تێبگەیین کە سەرزەمینی مەزرۆ بۆتان و گەلانی ئاریایی، ئامادەیی پەژراندنی گیانی جوانمێری و مێرخاسی، ڕاستی و خێرخوازیی، کۆشش بۆ ژیانێکی باشتر، هاوڕێ لەتەک خۆشییەکان و باشییەکاندا هەبووە. ئەم نیشانە و تایبەتمەندیانە، لە ناو بیر و بۆچوونی هەڵبەستوانان و داستان و چیرۆکی پڕ لە قارەمانییێتی و پاڵەوانانی ناو ئەفسانەکاندا، دەبینرێت.

kurdavesta@msn.com
www.kurdavesta.tk